

Arkivkurs i Trondheim 24-25 mars 2011

Bild 1. Kursledare Håkon Hermanstrand berättar om skriftliga källor och vad man ska tänka på när man söker i arkiven. Foto: Therese Hellqvist, Saemieh saepmesne - I det samiska rummet , © Stiftelsen Saemien Sijte 2011.

Projektet ” Saemieh saepmesne - I det samiska rummet” anordnade den 24-25 mars en två dagars arkivkurs på Statsarkivet som är en del av DORA sentret i Trondheim. Båda dagarna höll historikern Håkon Hermanstrand föreläsning om arkiv, historia och han gav tips och råd om hur man söker i arkiv.

Veckan då kursen hölls var tyvärr vädret inte det bästa och det rådde storm i Trøndelag, vilket gjorde att många deltagare, speciellt från Sverige inte kunde delta. Totalt blev vi 22 deltagare på arkivkursen på Dora kulturbunker (som den också kallas) i Trondheim. På dag 1 av arkivkursen inleddes förmiddagen med en föreläsning som hölls av personal från

Doracentret, på föreläsning fick vi höra historien om Doracentret och Statsarkivet i Trondheim¹;

Dora kulturbunker, som den också kallas är ett samarbete mellan tre arkivinstitutioner, ett bibliotek och ett museum;

- Statsarkivet i Trondheim
- Trondheim byarkiv
- Interkommunalt arkiv Trøndelag Iks
- Universitetsbiblioteket i Trondheim
- Forsvarsmuseets magasin Dora

Deras uppgift är att bevara statliga, kommunala och privata arkiv från Mitt- och Nord-Norge till och med Nordland fylke och göra dem tillgänglig för allmänheten. Dora kulturbunker har även arkivutbildning och ger vägledning i arkivhantering. Statsarkivet startade år 1850 som det första regionala arkivet i Norden. Idag har statsarkivet i Trondheim ca 25 000 hyllmeter, från de fyra fylken Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Nordland².

Efter förmiddagsföreläsningen blev vi uppdelade i två grupper och fick en rundvisning av magasinerna. Där bjöds vi på godbitar ur arkiven och fick veta vilka olika arkiv som finns på Dora. Bland annat blev vi visade ett påvebrev som skickats till påven i Rom och var från början av 1200 talet. Personalen gav oss även informationen om de restriktioner som det finns på olika arkiv med personuppgifter eller andra sekretessbelagda uppgifter. Huvudprincipen var; kyrkböcker har 80 år, Straffsaker 80 år, saker som rör adoption och folketellingsmaterial 100 år. Det är därför det i bland inte går

att hitta eller få tillgång till vissa typer av material i arkiven. Efter en rundvandring i arkiven tog vi lunch.

Bild 2. (f.v.) Næjla Joma, Ove Jåma och Ole Nordfjell som läser en gammal arkivhandling. Foto: Erik Norberg, Saemieh saepmesne - I det samiska rummet, © Stiftelsen Saemien Sijte 2011

¹ <http://www.arkivverket.no/trondheim/>

² <http://www.arkivverket.no/trondheim/>

Efter lunch dag 1 höll historikern Håkon Hermanstrand föreläsning om arkivkunskap och vad man ska tänka på när man söker i arkiven. I slutet på dag 1 fick deltagarna påbörja egna efterforskningar och Håkon fanns på plats för att hjälpa till.

Dag 2 på arkivkursen inleddes med en kort föreläsning av Håkon Hermanstrand. Större delen av dag två var vigd åt egna undersökningar och efterforskningar. För dem som inte hade något speciellt som de ville leta efter fanns det sökuppgifter i arkiven som de kunde lösa och samtidigt lära sig hur det går till att söka i arkiven. Vid uppsamlingen i slutet på dag två kunde vi konstatera att vi gjort många fynd. En av deltagarna, Margit Falhén var intresserad av att hitta deltagarlistan till samernas första landsmöte i Trondheim år 1917. En sak hittade vi först inte, men tack vare deltagare Petra Wognild hittade vi det vi sökte till slut! Boken fanns digitalt på Nasjonalbibliotekets hemsida³.

En annan kursdeltagare, Næjla Joma, fann ersättningsdomar efter regleringen av Namsvatnet. Som visade att ersättning getts för tappat samisk fiske på privategendom. Vilket visar en stadsfästelse och att samisk rätt också gäller privata fiskevatten. En annan kursdeltagare fann ett bykselbrev på fiskerätt i Røyrviksområdet från tidigt 1800-tal. Brevet var utställt till en av hans far-far-fars farfar (tipp-tipp-tipp oldefedre), Jonas Johnsen.

Anne Severinsen fann också et viktigt och intressant dokument, nämligen avskrift av justisprotokollen från de rättsliga processer som vidtogs efter den olagliga nedslaktningen år 1811 av ren på Gauldalsvidda. På kursen hittade också kursdeltagare Ove Pettersen ett missionsbrev rörande samer från 1780-talet i Nordland (se bild 3).

Vi fick också berättat för oss att stadsarkivet under 2010 har fått in Reindriftsforvaltningens arkiv. Detta arkiv kommer att ligga i Trondheim och arkivet har påbörjat arbetet med att arkivera och ordna arkivet. Stadsarkivet beräknar att om ca 2 år ska reindriftsforvaltningens arkiv finnas tillgängligt för allmänheten (vid 2012/2013). När Reindriftsforvaltningens arkiv är katalogiserat kommer även en katalog över arkivmaterialet att ges ut.

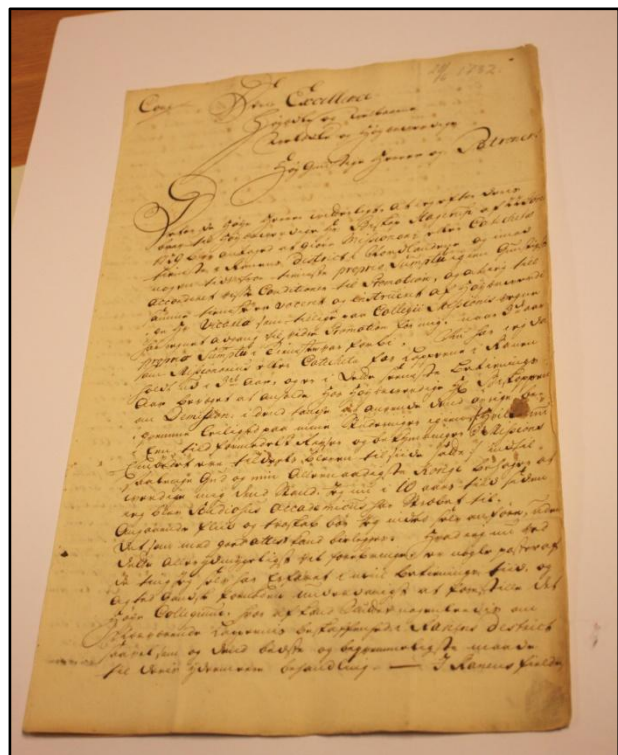

Bild 3. Visar första sidan av missionsbrevet som Ove fann. Brevet finns på Dorasentret i Trondheim. Foto: Erik Norberg, Saemieh saepmesne - I det samiska rummet, © Stiftelsen Saemien Sijte 2011

³ <http://www.nb.no/sok/search.jsf>

Vi från projektet "Saemieh saepmesne - I det samiska rummet" och Håkon Hermanstrand hoppas att alla deltagare haft en givande och trevlig kurs. Vi tackar alla som deltog för att ni gjorde kursen trevlig och givande för oss och att det här sporrar er till fortsatta efterforskningar. Vi från "Saemieh saepmesne - I det samiska rummet" tackar även kursledaren Håkon Hermanstrad för en mycket lärorik kurs med många bra och värdefulla tips i arkivsökning.